

SEURAKUNNAN RAKENTAMINEN

Lappeenranta

(14.10.2010)

JOHDANTO

a. Pohdimme kanssanne täällä tänä iltana jumalanpalvelusyhteisön perustamisen tarvetta ja mahdollisuutta Lappeenrantaan.

b. Olen jäsentänyt alustukseni seuraavasti: 1) Länsimaisen teologian nykysuuntaus, 2) Hyökkäyksen kohteena olevat opinkohdat, 3) Siirtyminen hengellisistä kysymyksistä sekulaareihin asioihin, 4) Opittomuus johtaa kristinuskon tuhoon ja 5) Miten tästä eteenpäin?

c. Varsinkin alustukseni / esitelmäni alkupuolella hyödynnän runsaasti professori Miikka Ruokasen Lapuan synodaalokokouksessa pitämää esitelmää.

1. LÄNSIMAISEN TEOLOGIAN NYKYSUUNTAUS

Suomi on länsimaiden takamaa, periferia. Monet kehitystrendit tulevat meille **viiveellä**. Niiden **vaikutus tulee lisääntymään myös Suomessa**.

1.1. Amerikkalainen katolinen teologi **James F. Carroll** on ehdottanut uuden maailmanlaajan ekumeenisen konsiilin koollekutsumista päättämään mm. seuraavista asioista: kirkon pitää

- julistaa, ettei sillä ole yleispätevää kaikkia ihmisiä koskevaa totuutta
- myöntää, ettei Jeesus ole ainut tie pelastukseen
- tunnustaa, että evankeliumit ovat juutalaisvastaista kirjallisuutta
- todeta oppi pyhästä Kolminaisuudesta järjenvastaiseksi ja merkityksettömäksi
- hylätä oppi sovituksista, jonka mukaan Kristus kuoli maailman syntien tähden

1.2. Episkopaalipiispa **James Pike** totesi *Time*-lehden haastattelussa: "Kolminaisuusoppi ei ole keskeinen kristinuskossa." Hän myös hylkäsi opin perisynnistä ja pilkkasi näkemystä Jeesuksen neitseestäsyntymisestä. Amerikkalainen lehdistö ylisti piispa Piken näkemyksiä "briljantteina, älykkäinä ja virkistävinä". Hänestä tuli myös monien piispakollegojensa sankari.

1.3. Toinen, meille suomalaisillekin tuttu episkopaalipiispa **John Spong** jatkoi siitä, mihin piispa Pike jäi:

- Spong ei usko, että on olemassa persoonallinen Jumala, yliluonnollinen olento.

- Hän torjuu Jeesuksen lihaksi tulleen Jumalana. Jeesuksen neitseestäsyntyminen ja ylösnousemus ovat puhtaita myyttejä.
- Jeesus ei tehnyt ihmeitä eikä tietenkään noussut taivaaseen.
- Paavali oli "ahdistunut ja turhautunut homoseksuaali".
- On "naurettavaa" uskoa, että Raamattu on Jumalan sanaa. Etc.

1.4. Piispa Spongin johtama Newarkin (njyökin) hiippakunta on 35 vuodessa menettänyt puolet jäsenistään. Länsimaissa pätee: mitä liberaalimpi kirkko on opillisesti, sitä nopeammin se menettää jäseniään. Raamatun arvovaltaa ja luotettavuutta korostavat kirkot sen sijaan kasvavat.

Episkopaalit, luterilaiset, metodistit, presbyteerit ja muut *mainline*-kirkot muodostivat perinteisesti amerikkalaisen uskonnollisuuden ytimen, johon kuului suuri osa kansalaisista, nyt niihin kuuluu enää n. 8% amerikkalaisista.

Afrikka on nykyään maapallomme kristillisin maanosa ja samalla myös teologisesti konservatiivisin.

2. HYÖKKÄYKSEN KOHTEENA OLEVAT OPINKOHDAT

Teologian keskittyessä eettisiin kysymyksiin ainakin seuraavat keskeiset kristillisen uskontunnustuksen kohdat joutuvat käytännössä väistymään:

2.1. Oppi Jeesuksen neitseestäsyntymisestä

Suomessakin on yhä enemmän teologeja, kirkon johtoa myöten, jotka sanovat: usko Jeesuksen neitseestäsyntymiseen ei ole keskeinen, siitä voidaan olla perustellusti eri mieltä ja silti toimia samassa kirkossa.

Omaksutaan eräänlainen **tietoteoreettinen split-** eli ”jaettu” **malli**, jonka mukaan neitseestäsyntymisopin teologis-uskonnollinen merkitys ei edellytä sitä biologista tosiasiaa, jonka mukaan Jeesus olisi syntynyt ilman miehen siementä. Voimme messussa lausua uskontunnustuksen, vaikka emme pidäkään totena, että Jeesus olisi syntynyt ilman miehen siementä.

Näin kirkon perinteinen **teologia romahtaa**. Sehän opettaa, että Jeesus on reaalisesti "**samaa olemusta**" (*homoousios*) Isän kanssa, kuten Nikean tunnustus (325/381) painottaa. Hän on "**todella Jumala ja todella ihminen**", koska hän on siinnyt Jumalan Pyhästä Hengestä ja syntynyt neitsyt Mariasta.

Kolminaisuusoppi ja kristologia eli Kristuksen tosi ihmisyyys ja tosi jumaluus ovat se kivijalka, jolla kristinusko armouskontona seisoo. Jos opin kivijalkaa horjutetaan, evankeliumi hämärtyy ja vähitellen tuhoutuu.

Uusdoketismi (kr. *dokein*, luulla, arvella, näyttää; vanhan kirkon aikainen hereesia, jonka mukaan Jumala olisi vain *näennäisesti* tullut ihmiseksi Kristuksessa) valtaa meillä alaa eli uskon sisältö näennäistyy. **Jumalan itsensä valitsema ja toteuttama historiallinen ja konkreettinen pelastusteko Kristuksessa Jeesuksessa tulee kielletyksi.**

2.2. Sovitusoppi

Kristinuskon väite siitä, että Jeesus Kristus, Jumalan Poika, sovitti syntiemme syyllisyyden ristinkuolemallaan, on kasvavan kritiikin kohde kansainvälisessä teologiassa.

Läntisessä teologiassa vallitsee vilkas keskustelu "**julmasta ja väkivaltaisesta lapsenkiduttajajumalasta**", joka ei voi antaa anteeksi, ennen kuin on nähnyt veren vuotavan ja oman lapsensa kärsivän. ”Kuka tätä väkivaltaa ylipäänsä tarvitsee – Jumalako”, kyselee synodaalikirjassa Kari Syreeni (s. 98)?

2.3. Oppi Jeesuksen ruumiillisesta ylösnousemuksesta.

Jo 1700-luvun lopulla esitetty ajatus, jonka mukaan ei Jeesuksen ruumis vaan hänen "asiansa" nousi ylös kuolleista!

On täysin **epäolennaista** kysyä, mitä Jeesuksen ruumiille tapahtui, kun vain hänen **sanomansa** Jumalan rakkaudesta ja ihmisen rajoittamattomasta arvosta elää.

2.4. Kristillinen lähetystyö

Kristillinen lähetystyö on kasvavan kritiikin kohteena. Uskonnollinen **pluralismi** valta alaa. Sen mukaan Jumala voi pelastaa ei-kristityt heidän omien uskontojensa välityksellä. Kristillinen lähetystyö on aikansa elänyt, ei-kristittyjä ei tule pyrkiä käännättämään kristinuskoon. Riittää, kun he ovat vilpittömiä oman uskontonsa seuraajia. Esim. puolet saksalaisista luterilaisista papeista ajattelee jo näin.

3. SIIRTYMINEN HENGELLISISTÄ KYSYMYKSISTÄ SEKULAAREIHIN ASIOIHIN

Liberaaliteologioiden huomio kiinnittyy yhteiskunnassa **ajankohtaisiin sekulaareihin eettisiin teemoihin** kuten *ihmisoikeuksiin, seksuaalisten vähemmistöjen puolustamiseen tai ympäristönsuojeluun*. Raamattuun suhtaudutaan hyvin ujosti ja välttelevästi. Erityisesti naispappuus ja homoseksualismi on nostettu viime vuosina keskustelun ja taistelun aiheiksi. Edellinen näistä on opillinen kysymys, jälkimmäinen eettinen.

3.1. Kysymys naispappudesta

Naispappeuden juuret on **feminismin egalitaarisessa** (*equal* = yhtäläinen, samanveroinen) **tasa-arvofilosofiassa**, jossa samanarvoisuuden edellytyksenä on samanlaisuus. Feminismi ajaa miehen ja naisen erilaisuuden kieltämistä ja samalla molempien identiteetin tuhoamista.

Kirkkomme on vaihtanut raamatullisen virkateologiansa eduskuntamme hyväksymään egalitaariseen tasa-arvofilosofiaan eikä suostu vihkimään papeiksi apostolisella virkakannalla olevia teol. maistereita papeiksi eikä anna ko. käsityksen omaaville aikaisemmin vihityille vaalisijoja ja erottaa aikaisemmin vihkimyksen ja viran saaneet papit viroistaan. (teol.tri Pekka Huhtinen, pastori Vesa Pöyhtäri, teol. ja oik. tri Arto Seppänen, Juhana Pohjola, pastori Markku Sumiala. Saa nähdä, milloin tulee teol.tri Petri Hiltusen vuoro?)

Naispappuus ajettiin kirkossamme 80-luvulla läpi antinomistisen laintulkinnan avulla. Olin mukana molemmissa ns. Ilkon seminaareissa. Niihin oli kutsuttu koko kirkkomme johto, teologisten tiedekuntiemme professorit ja kirkkomme hengellisten liikkeiden johtajat. Jokaisesta agentalle valistusta aiheesta oli kaksi esitelmää, toinen naispappeuden vastustajan ja toinen puolustajan riveistä. Naispappuus pystyttiin osittamaan raamatulliseksi vain turvautumalla ns. antinomistiseen lain tulkintaan. Käytännössä se tapahtui seuraavalla tavalla:

Ystävät hyvät, paine naispappeuden puolesta on yhteiskunnan ja kirkon taholta niin kova, että ellette tunne apostolisen virkakäsityksen raamatullisia perusteita, te ette tule kestäämään. Opiskelkaa tämä vihko (Teol.trit Laato & Väisänen: Raamattu ja paimenvirka; Mailis Janatuinen & Sonja Falk: Paimenuus, ihmisarvo ja sukupuoli)

3.2. Kysymys homoseksuaalisuudesta.

Suomessa tasavallan korkein johto ajaa sukupuolineutraalien liittojen hyväksymistä. Puolueistamme sitä vastustavat selvästi enää vain Keskusta, Perussuomalaiset ja Kristillisdemokraatit. Vihreille se on suorastaan hallituskysymys. Piispoistamme homo- ja lesboparien vihkimistä / siunaamista ajavat arkkipiispa Kari Mäkisen johdolla Kuopion piispa Wille Riekkinen, Espoon piispa Mikko Heikka, Porvoon piispa Björn Vikström ja Helsingin piispa Irja Askola.

Suomessa sekä yhteiskunnan että kirkon piirissä pääargumentti rekisteröityjen homoparien siunaamisen / vihkimisen puolesta on ollut se, että ihmiset ovat **syntyneet** varustettuina tietyllä seksuaalisella ominaisuudella, he eivät ole itse valinneet homoseksuaalista taipumustaan. Homoseksualismi on muka geneettinen eikä ns. hankittu ominaisuus.

Todellisuudessa homous ja lesbous ovat varhaislapsuudessa kodin ristiriidoista saatu syvä tunnevamma, jonka syntymekanismi tunnetaan varsin hyvin. Joissakin tapauksissa kyseinen vamma voi olla myös hyväksikäytön uhriksi joutumisen tulos.

Pohjois-Amerikan luterilaisessa ja muussa teologisessa keskustelussa geneettisyyteen vetoamista pidetään jo vanhanaikaisena. Nyt puhutaan jo ns. **GLBTQ-kristityistä** (gay, lesbian, bi, trans ja queer), jotka ovat vapaasti **valinneet** tietyn seksuaalisen identiteetin, ja tämä identiteetti voi elämän aikana muka vaihtua useitakin kertoja.

Ajatellaan, että seksuaalinen identiteetti **ei** ole annettu tai **pysyvä ominaisuus**, vaan se on "**liukuva**" identiteetti. **Jeesus oli queer**", eli hänellä oli "liukuva", epätarkka seksuaalinen identiteetti.

Suomessakaan keskustelu ei tule pysähtymään ns. sukupuolineutraaliin avioliittoon. Ylioppilaslehden 3.9.2010 etusivun otsikko: "Tahdon naida monta", kertoo tästä. Artikkelissa suomalainen opiskelijanuori toteaa ns. **polyamorisista liitoista** näin: "En näe mitään perustetta sille, että avioliitto pitäisi rajata vain kahden ihmisen välille."

Ruotsin vihreät nuoret vaativat "**lukumääräneutraalin** yhteiselämän mallin" hyväksymistä. Ihmiset voisivat olla samanaikaisesti naimisissa esim. miehen ja naisen kanssa tai useamman samaa tai eri sukupuolta olevan henkilön kanssa.

3.3. Tulevaisuuden kuva

Kirkkomme siirtyy piispojemme johdolla hyvää vauhtia kohti uusvaltiokirkollisuutta, jossa kirkko ei enää edusta Jumalan ääntä yhteiskunnassa, vaan valtion ja kansan ääntä kirkossa.

Niin kuin Suomen kirkko seurasi virkakysymyksessä Ruotsin kirkon ”tasa-arvo” mallia, se tulee mitä ilmeisimmin omaksumaan meilläkin säädettävän lain ns. sukupuolineutraalista avioliitosta. Näin ollen ne, jotka vielä opettavat perinteistä kristillistä avioliittoa, tullaan ennen pitkää **kriminalisoimaan** sillä perusteella, että heidän opetuksensa "*edistää epätasa-arvoa, loukkaa ihmisoikeuksia ja on diskriminoiva*" eli syrjivä; he ovat tasa-arvolain vastustajia.

Todennäköisesti lähitulevaisuudessa Suomessakin laaditaan lait, jotka kieltävät kaikenlaisen "homoseksuaalien diskriminoinnin". Samalla loppuu niiden **uskonnonvapaus**, jotka pitäytyvät Raamatun mukaiseen oppiin kristillisestä avioliitosta.

4. OPITTOMUUS JOHTAA KRISTINUSKON TUHOON

Ajan "postmodernistinen" henki kirkossa vähättelee, suorastaan halveksuu oppia ja opillisuutta. "Ei oppi ole tärkeä, elämä ja rakkaus ovat olennaisia." **Varmoja väitteitä vältetään** ja arvostellaan. Kaikenlainen "dogmaattisuus" on pahasta.

Liki viisisataa vuotta sitten uskonpuhdistaja Martti Luther joutui puolustamaan uskon totuutta sen ajan skeptistä humanismia vastaan. Hänen aikansa johtava humanisti Erasmus valitti, kuinka **Raamattu on "epäselvä"** ja moniselitteinen, kuinka monet totuudet ovat yhtäältä selkeitä ja uskottavia mutta toisaalta kuitenkin myös varsin epäselviä ja siksi

epäiltäviä. ”**Minua eivät varmat väitteet miellytä**”, sanoi Erasmus. Näin sanovat myös monet meidän aikamme teologit.

Teoksessaan *Sidottu ratkaisuvalta* (1525) Luther torjui Erasmuksen **yhtäältä-toisaalta -ajattelun** sanomalla näin: **Raamattu on täynnä ”selkeitä” kohtia**, joskin on ”hämäriäkin”; selkeät kohdat selittävät hämäärät kohdat. Raamattu on ”itsessään kirkas, läpinäkyvä, ymmärrettävä, itse itseään selittävä”; Raamatun keskus ja itsevalaiseva ”aurinko” on Kristus.

Luther jatkaa: ”**Jos kumoaat varmat väitteet, hävität kristinuskon – Pyhä Henki ei ole skeptikko** eikä hän ole sydämiimme kirjoittanut epäiltäviä asioita, vaan **varmoja totuuksia, jotka ovat itse elämääkin ja kaikkea kokemusta lujempia.**”

Ikuisesti järkähtämätön, täysin varma ja tosi Jumalan sana voittaa synnin, kuoleman, Saatanan ja helvetin voimat. **Ilman täysin luotettavaa Jumalan sanaa meillä ei ole mitään toivoa.** Tätä oli kristinuskko Lutherille.

Evankeliumi ja oppi ovat erottamattomat; oppi suojelee evankeliumia. Jos oppi vinoutuu, evankeliumi tuhoutuu. Oppi palvelee evankeliumin puhtautta ja säilyvyyttä. **Opiton julistus vääristää evankeliumin.**

Useille länsimaisille teologeille ja kirkon työntekijöille on tärkeintä olla ”älyllisesti kunnioitettuja”. Toisin kuin klassisessa teologiassa, nyt ”**älyllisyys**” on samaa kuin kristinuskon keskeisten **totuuksien epäily ja kritiikki**. Ollakseen muodikas kristityn intellektuellin on epäiltävä uskon sisältöjä.

Yhteenveto

1. Dosentti Kari Latvus sanoo Tampereen synodaalikonkokouksen alustuksessaan viime viikolla, että uuden eksegeettisen tutkimuksen tähden perinteinen kristologia, sovitus- ja kolminaisuus oppi joutuvat väistymään.

2. Piispojen viimeaikojen menettelyt

Näyttää siltä, että kirkkomme piispat ovat päätyneet siihen, että nykyisen arkkipiispan johdolla kirkkomme puhdistetaan perinteisen kannan virkateologeista ja hetken kuluttua myös perinteisen avioliittokäsityksen edustajista. Toissapäiväisessä TV 2:n homopaneelissa piispa Matti Repo puolusti kyllä perinteistä heteroseksuaalista avioliittomallia, mutta sanoi hyväksyvänsä myös homojen ja lesbojen parisuhteet myös kirkontyöntekijöillä, kunhan vain julistavat pelastuksesta oikein. Toisin sanoen kirkon työntekijä saa elää Raamatun vastaisesti, kunhan julistaa oikein eli toisin kuin itse elää.

Kirkkomme johto, piispat ja tuomiokapitulit, pakottavat seurakuntien papit ja hallintoelimet toimimaan uuden teologian mukaisesti ja sulkemaan ovensa muilta. Sama pakkovalta ulotetaan myös kirkon lähetysjärjestöihin.

3. Luterilaisen kirkkomme johtajat ovat vieneet kirkkomme hengellisen ja iankaikkisen itsemurhan tielle.

5. MITEN TÄSTÄ ETEENPÄIN?

5.1. Pelkkä tilanteen analyysi ja puhe ei riitä. On oltava myös kirkkopoliittinen ohjelma, jota seurataan. Luther-säätiön ja tulevan Suomen Lähetysliiton ohjelma voidaan ilmaista vanhaa herätysliikkeittemme kirkkopoliittista ohjelmaa pelkistämällä: ”**Kirkossa – mutta ei kirkon vallan alla.**” Tämän tähden Luther-säätiö ja Suomen Lähetysliiton ohjelma toimivat kirkon sisällä, mutta askelta vanhoja kirkon hengellisiä liikkeitä itsenäisemmin. Samalla se on avoin kaikille niille hengellisille liikkeille maassamme, jotka sitoutuvat sekä sanoin että teoin Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen.

5.2. Tämän tähden Suomen Luther-säätiö on perustamassa Lähetysliiton ohjelmaa, joka toimii kirkon sisällä, vihkii itse omat pappinsa ja edustaa raamatullista luterilaista teologiaa sekä raamatullisia eettisiä arvoja.

5.3. Luther-säätiössä ja Lähetysliiton ohjelmissa sunnuntain jumalanpalveluksella eli **messulla** on keskeinen asema, sillä messussa on mukana koko armonvälineiden täyteys ja niissä itse Kristus. Siksi haluamme panostaa messuihin kaiken voimavaroillamme. Seurakunnassa ei saisi tehdä mitään messun kustannuksella. Messu on Kristuksen ja Jumalan kansan yhteinen juhla. Ilman sitä usko tulee aneemiseksi ja elämä käy raskaaksi.

Toinen, läheisesti messuun liittyvä elementti työnäyssämme, on **yhteisöllisyys**. Pastoreiden vastuullisena tehtävänä on välittää Kristuksen Pyhä sana opetuksen ja armonvälineiden kautta meille seurakuntalaisille. Pastori on myös koko seurakunnan ja sen yksittäisten jäsenten hengellinen isä, opettaja ja ohjantajakin tarvittaessa.

Valkealassa asuva Marja Kapanen sanoo Luther-säätiön 10-vuotis juhlakirjassa ”Tuntomerkkien kirkko” näin: ”Itselleni on ollut vapauttavaa oivaltaa Jumalan seurakunnalleen säätämä järjestys ja työnjako. Seurakuntalaisen ei tarvitse vastata pastorin tehtävistä eikä yksittäinen kristitty vastata yksinään kaiken sen toteuttamisesta, mistä Raamattu seurakunnan elämässä puhuu. Seurakunta yhteisönä toteuttaa sitä.

Jumalan kansan messussa raamatullinen paimenvirka ja yleinen pappuus muodostavat kokonaisuuden, jota ilman messu ei olisi meillä mahdollinen lainkaan.

Iloitsimme siitä, että erityisesti korkeakoulukaupungeissa kasvava joukko opiskelijoita ja nuoria perheitä lapsineen on löytänyt tiensä messuihimme. Rohkaisevaa on nähdä, kuinka myös työnäkymme sisäistäneiden teologian opiskelijoiden määrä kasvaa koko ajan. Tosin kirkkomme piispat eivät vihi heitä papeiksi, mutta me vihimme heidät Raamatun ja

Luterilaisten tunnustuskirjojen mukaisesti. Olemme mukana toteuttamassa suurta visiota, jolla on tulevaisuus.

5.4. Onko lapsillamme ja lastemme lapsilla kirkko?

Teemme rukoillen työtä ihmisten iankaikkisen autuuden tähden, ja myös siksi, jotta lapsillamme ja tulevilla sukupolvilla olisi luterilainen kirkko ja puhdas armon evankeliumi, sillä kirkkomme nykyjohto näyttää hukkaavan molemmat.

Kolmiyhteinen Jumala meitä tässä auttakoon!

Aamen.